

drama

3.3 Leeswijzer doorlopende leerlijn drama-educatie

Door drama op te nemen in het onderwijsprogramma doen leerlingen nieuwe ervaringen op in verschillende leer- en ontwikkelgebieden. Ze leren taal en spel te gebruiken om gevoelens en ervaringen uit te drukken en om ermee te communiceren. Leerlingen leren relaties te leggen tussen de verbeelde werkelijkheid van het spel en de dagelijkse werkelijkheid. Ze ervaren, analyseren en interpreteren die werkelijkheid en leren zo bewuster omgaan met hun eigen gedrag en dat van anderen.

Drama-educatie doet een beroep op het samenwerkend vermogen en de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen. De activiteiten vinden immers plaats in groepsverband. De spelers moeten naar elkaar luisteren, op elkaar letten en bij fysiek contact op elkaar vertrouwen. Door presentatie leren leerlingen zich open te stellen voor de reactie van anderen en hiermee om te gaan.

In het VO ligt de nadruk meer op het ontwikkelen van het conceptueel vermogen en de zeggingskracht van drama. Drama-educatie levert daarbij een krachtige bijdrage aan de kunstzinnige ontwikkeling van leerlingen.

Leeropbrengst binnen de culturele vermogens

Receptief vermogen

Leerlingen leren met aandacht te kijken naar toneel-spel van groepsgenoten, docenten en professioneel theater. Hierdoor ervaren ze diverse rollen, situaties en uiteenlopende speelstijlen die ze leren herkennen en benoemen.

Creërend vermogen

Leerlingen leren om dramatische vaardigheden van theater, zoals spelelementen, rolobbouw, houding, gebaar, emotie, stem, taal, ritme en mimiek te hanteren en toe te passen. Daarnaast leren ze scènes vorm te geven en op te treden. Omdat drama-activiteiten vrijwel altijd plaatsvinden in groepsverband, wordt ook het samenwerkend vermogen ontwikkeld.

Reflectief vermogen

Leerlingen leren om hun ervaring bij het zien van toneel te delen. Ze leren ook een beargumenteerde mening te formuleren en te reflecteren op eigen en andermans spel. Feedback geven en ontvangen komt eveneens aan de orde, waarbij leerling leren om respect en waardering te tonen voor het spel van anderen.

Analyserend vermogen

Het vak drama wordt in een bredere context geplaatst. Er is aandacht voor drama in de omgeving van de leerling en in andere tijden en culturen. De leerling wordt zich bewust van de rol van theater in maatschappelijke context.

Leeropbrengst binnen de kerndoelen; primair onderwijs

Kerdoel 54

Leerlingen leren te improviseren, drama vorm te geven en te presenteren om gevoelens en ervaringen uit te drukken en om te communiceren.

Kerdoel 55

Leerlingen kunnen reflecteren op spel van zichzelf, groepsgenoten en professionals.

Kerdoel 56

Leerlingen maken kennis met vormen van drama ten behoeve van hun eigen creatieve proces.

Leeropbrengst binnen de kerndoelen; voortgezet onderwijs

Kerdoel 48 + 49

Leerlingen maken actief kennis met (vormen van) theater en leren de dramatische vaardigheden van theater toe te passen in eigen spel en presentatie. Ze maken hierbij gebruik van de zeggingskracht van theater om gevoelens en ervaringen uit te drukken, verbeelding vorm te geven en communicatie te bewerkstelligen.

Kerdoel 50

Leerlingen oriënteren zich op acteurs, theater- en film-makers, genres en producties en kunnen deze beschouwen ten behoeve van hun eigen creatieve proces.

Kerdoel 51 + 52

Leerlingen ontwikkelen een houding waarmee ze aan het einde van de leerlijn het spel van zichzelf, groeps-genoten en professionals kunnen evalueren en hier een beargumenteerde mening over kunnen geven. Ze leren verslag te doen van alle ondernomen activiteiten in een portfolio.

Ook worden de leerlingen zich bewust van de rol van theater in relatie tot maatschappelijke thema's en de cultuurhistorische context van theater.

Vakspecifieke begrippen

Omdat PO en VO verschillende doelgroepen kennen, is er ook onderscheid in terminologie. In het PO wordt gesproken van drama, wat een meer pedagogische lading heeft. In het VO gaat het over theater. Hier bezoeken of maken leerlingen een theaterproductie; in het PO een toneelvoorstelling.

In deze leerlijn komen de dramatische basisvaardigheden van theater aan bod. Voor het bepalen van een scene zijn de spelelementen wie, wat waar, wanneer en waarom nodig. In het spel experimenteren de leerlingen met rolobbouw, houding, gebaar, emotie, stem, taal, ritme en mimiek. Ook is er aandacht voor het vormgeven van een scene, waarbij de begrippen begin, midden, climax en einde bewust worden gehanteerd. De leerlijn is zo ingericht, dat docenten binnen PO of VO de drama-activiteiten grotendeels zelf kunnen aanbieden, al dan niet met de inzet van dramadocenten. Op websites als www.theaterlessen.nl en www.theatereducatie.nl is volop inspiratie en lesmateriaal te vinden. Daarnaast zijn er prima lesmethodes, zoals 'Kijk op spel' van Holger de Nooijer, de integrale methode 'Mikado' van Pelckmans, 'Een chinees op Goeree' en 'Betekenis van drama' van Roel Tuijnstra.